Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als stadsgezicht van het weeshuis met poortgebouw in Tienen

Provincie: Vlaams-Brabant

Gemeente: Tienen, 3de afdeling, sectie H

Objectnummer: 4.02/24107/129.1 - Dossiernummer: 4.001/24107/103.1

Omschrijving:

Weeshuis met poortgebouw, Kapucijnenhof 1-114 en Kapucijnenstraat zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 28/08/23

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Signed by:Matthias Diependaele (Signatur
Signed at:2023-08-28 14:19:54 +02:00
Reason:Ik keur dit document goed

Vlaamse overheid

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 22 maart 2023.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) liet op 22 maart 2023 weten in dit dossier geen natuurwaarden te zien waarover zij advies kunnen geven.

De Vlaamse Milieumaatschappij (Team Watertoets) liet op 22 maart 2023 weten dat de locatie kan getroffen worden door overstromingen. Het beschermingsbesluit mag niet tot gevolg hebben dat het gebouw niet kan beschermd worden tegen overstromingen door maatregelen aan de gevel en muren e.d. te voorzien om te vermijden dat overstromingswater het gebouw kan binnendringen.

> **Antwoord:** het beschermen van de site tegen overstromingen past binnen het actiefbehoudsbeginsel dat een algemeen rechtsgevolg is van een bescherming als onroerend erfgoed. Bovendien bevat het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als stadsgezicht van het weeshuis met poortgebouw in Tienen voorschriften voor instandhouding en onderhoud die van toepassing zijn op de bescherming tegen overstromingen:
>
> > *Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker houden het stadsgezicht in stand en onderhouden het door:*
> > *1° het stadsgezicht als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade door brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;*
> > (…)
> > *4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.*
>
> Ten slotte is in het beschermingsbesluit opgenomen dat er geen toelating of melding vereist is voor passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood. Het beschermingsbesluit heeft dus niet tot gevolg dat het gebouw niet kan beschermd worden tegen overstromingen.

Wonen in Vlaanderen liet op 23 maart 2023 weten geen advies meer te verlenen over dergelijke dossiers.

Het agentschap voor Natuur en Bos (ANB) liet op 19 april 2023 weten geen bezwaar te hebben tegen de bescherming. Bij eventuele verbouwingen dienen alle nodige maatregelen genomen te worden om de aanwezigheid van vleermuizen in de gebouwen vast te stellen, en bij aanwezigheid van deze dieren, de rust te waarborgen en de nodige stappen te zetten om het behoud van rust- of overwinteringsplaatsen ook in de toekomst te garanderen (invliegopeningen, behoud afgeschermde ruimten en dergelijke).

> **Antwoord:** De voorgestelde bescherming als stadsgezicht is niet onverenigbaar met de doelstellingen die het agentschap voor Natuur en Bos vooropstelt. Het is altijd belangrijk om bij werken rekening te houden met de aanwezigheid van vleermuizen als beschermde diersoort. Een bescherming als onroerend erfgoed vertrekt echter vanuit de erfgoedwaarden. De beheersdoelstellingen en de bepalingen rond toelatingsplichtige werken in het beschermingsbesluit zijn dan ook gericht op het optimaal behouden en

versterken van deze waarden. Enkel hiervoor is het agentschap Onroerend Erfgoed bevoegd.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 22 maart 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 22 maart 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Tienen

Het advies werd gevraagd op 22 maart 2023.

Gemeente Tienen

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht geen advies uit over deze bescherming. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier of het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 22 maart 2023.

De VCOE bracht op 14 april 2023 een ongunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie vraagt om voor het hoofd- en poortgebouw een bescherming als monument in plaats van als stadsgezicht te overwegen.

- *De commissie acht het onvoldoende aangetoond dat waardevolle erfgoedkenmerken en -elementen – inclusief de volumetrie en context van het hoofdgebouw niet meer zouden volstaan om de bescherming als monument verder te zetten, maar wel nog voor de afbakening als nieuw beschermd stadsgezicht.*

- *De commissie betwijfelt bovendien of het beschermingsstatuut van stadsgezicht wel zal volstaan om de waardevolle gevelopbouw, de nog kenmerkende volumetrie en de deels interne erfgoedelementen zoals de gewelfde doorgangen te vrijwaren.*
- *De commissie vraagt de mogelijkheid van een aangepaste monumentbescherming voor het hoofdgebouw en poortgebouw te onderzoeken*

Antwoord: de ingebouwde kapel vormde een belangrijk onderdeel voor de motivering van de bescherming als monument in 1982. De volledige sloop van deze kapel in 1993 vereist dus een actualisering van de bescherming. Een monument is hiervoor minder geschikt dan een stadsgezicht omwille van het bijna totale façadisme tijdens de renovatie van 1994-1995. Alle resterende erfgoedwaarden, -kenmerken en -elementen van het hoofd- en poortgebouw, inclusief de gewelfde doorgangen, worden juridisch gevrijwaard door een bescherming als stadsgezicht. De doorgangen worden expliciet vermeld in artikel 1 van het beschermingsbesluit en beschreven in artikel 2 als erfgoedelementen, zodat hierover geen verwarring kan ontstaan. De doorgangen zijn ook aan beide zijden zichtbaar vanop het openbaar domein.

De commissie pleit voor een ruimere bescherming als stadsgezicht.

- *De bijkomende opname van het plantsoen vóór het weeshuis en een klein stuk van de straat naar het poortgebouw getuigt van een minimale afbakeningskeuze en zal volgens de commissie te beperkt zijn om de stedenbouwkundige waarde van het complex te kunnen vrijwaren. De stedenbouwkundige eenheid en de visuele relatie tussen het Kapucijnenplein en de gebouwen van het weeshuis worden namelijk mee bepaald door de ruimere omgeving. Een stadsgezicht heeft in de eerste plaats als doel om dergelijke ensemblewerking te ondersteunen. Bovendien zou de uitbreiding van het stadsgezicht tot de hoek van de Beauduinstraat en de overzijde van de Kapucijnenstraat toelaten om ook de omringende inventarispanden (Beauduinstraat 41 en 44-46) en beeldondersteunende gevelensembles als geheel te gaan waarderen.*

Antwoord: een stads- of dorpsgezicht wordt in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 gedefinieerd als "*een geheel van een of meer monumenten of onroerende goederen met omgevende bestanddelen zoals beplantingen, omheiningen, waterlopen, bruggen, wegen, straten en pleinen, van algemeen belang wegens de erfgoedwaarde*". De voorgestelde afbakening van het nieuwe stadsgezicht beantwoordt aan deze definitie en correspondeert bovendien met de vergroting van dit plein door de bouw van het weeshuis in de jaren 1830. De ruimere omgeving van het Kapucijnenplein heeft onvoldoende erfgoedwaarde om opname in dit stadsgezicht te rechtvaardigen. De enige onroerende goederen op dit plein die vastgesteld zijn als bouwkundig erfgoed (een poort en twee woningen aan de Beauduinstraat 44-46 en een herenhuis aan de Beauduinstraat 41) bevinden zich aan de andere zijde van het plein dan het weeshuis en sluiten er qua erfgoedkenmerken en -elementen niet bij aan. Ze dateren immers uit de 18de eeuw, vóór de aanleg van het Kapucijnenplein in de jaren 1830. De overige gevels op dit plein lijken dan weer van veel recentere datum dan het weeshuis (20ste eeuw).

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier of het ministerieel besluit.

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouders

De opmerkingen werden gevraagd op 22 maart 2023.

De zakelijkrechthouders gaven geen opmerkingen over deze bescherming.

Conclusie: de opmerkingen hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier of het ministerieel besluit.

1.5. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen en de opmerkingen van de zakelijkrechthouders hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier of het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier noch het ministerieel besluit werden aangepast.